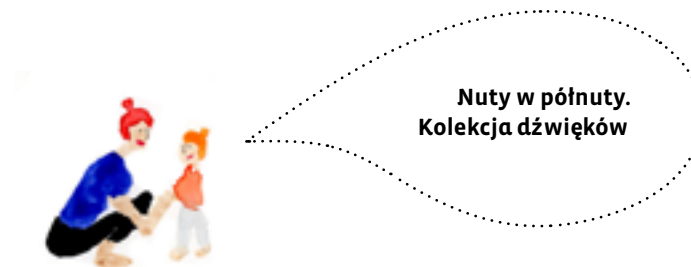

NUTY W PÓŁNUTY KOLEKCJA DŹWIĘKÓW

ZBIÓR MUZYCZNYCH POMYSŁÓW
NA RODZINNE ZABAWY
INSPIROWANE KOLEKCJĄ OBRAZÓW
Z ŁAZIENEK KRÓLEWSKICH

**Nuty w półnuty.
Kolekcja dźwięków**

Zapraszamy do świata pełnego dźwięków. Posłuchajcie odgłosów dobiegających z obrazów, brzmień instrumentów muzycznych i Waszego ciała oraz różnych przedmiotów i wytworów natury.

Pomoże Wam w tym nasz muzyczny przewodnik, który towarzyszył warsztatom rodzinnym z cyklu pt. *Nuty w półnuty. Kolekcja dźwięków*, które odbywały się w Łazienkach Królewskich w 2019 roku.

Książeczkę tę dorośli opiekunowie lub rodzice mogą wykorzystać do zdobycia wiedzy o wybranych obrazach oraz do inicjowania muzycznych i rytmicznych zabaw z dziećmi w domu i na dworze.

[Wnętrze wartowni z trębaczem](#)

Anthony Palamedes
1654 r.

NUTY W PÓŁNUTY
KOLEKCJA DŹWIKÓW

Przyjrzyj się obrazowi Palamedesa pt. *Wnętrze wartowni z trębaczem*. Obraz ten był naszą inspiracją podczas warsztatu pt. *Trututututu! Wnętrze wartowni z trębaczem*.

Przyglądaj mu się minimum trzy minuty, a wtedy dopiero zaczniesz widzieć więcej. Gap się, zmieniaj punkt widzenia, wpatruj się i fiksuj się na szczegółach. Widzisz karmiącą matkę? Sikającego mężczyznę? Tajemnicze gwoździe w nadprożu, ostrogi przymocowane do butów trębacza? Mężczyznę odpoczywającego na skrzyni? A może Twoje oko zatrzymało się na postaci w czerwonej szacie? Kim jest?

Jeśli chcesz przyjrzeć się dokładniej, kliknij w tytuł obrazu – przeniesie Cię na stronę naszej wirtualnej kolekcji.

Baw się z dzieckiem

W Łazienkach Królewskich codziennie w samo południe wybrzmiewa hejnał.

Stwórz z dzieckiem swój własny muzyczny rytuał, który będzie wygrywany w Waszym domu o stałej porze. Może to być sygnał muzyczny o charakterze uroczystej pobudki, oznajmienia godziny czy przyjazdu dziadków lub towarzyszący ulubionej rozrywce. Wytypujcie spośród siebie „strażnika wieżowego”, który zagra na trąbce.

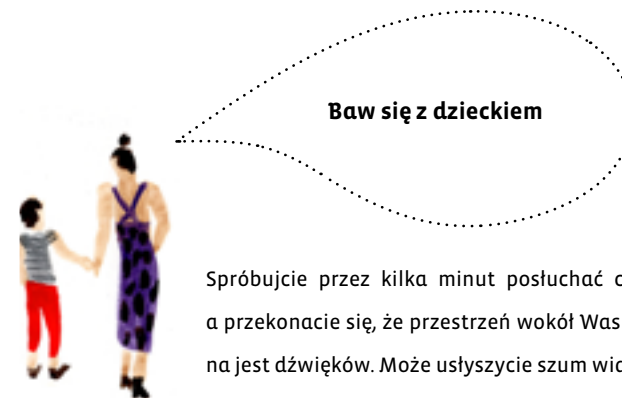
**Staruszka i chłopiec
ze świecą**

kopia wg Petera Paula
Rubensa
XVII w.

NUTY W PÓŁNUTY
KOLEKCJA DŹWIĘKÓW

W Małej Galerii na pierwszym piętrze Pałacu na Wyspie podziwiać można kopię obrazu Rubensa, wykonaną przez artystę z jego warsztatu. Obraz ten był naszą inspiracją podczas warsztatu pt. *Pssst! Staruszka i chłopiec ze świecą*.

Przyjrzyj się używanej przez malarza palecie czerni, brązu i karminu. Zwróć uwagę na dźwięczne kontrasty barw i głębokie cienie. Czy wiesz, że malarz kładł farby *con brio*, czyli przejrzystą warstwą, tonował je, wprowadzając odcienie określone przez grę światła i nasycił kolory blaskiem światła?

Spróbujcie przez kilka minut posłuchać ciszy a przekonacie się, że przestrzeń wokół Was pełna jest dźwięków. Może usłyszycie szum wiatru, bębnienie kropli deszczu, Wasze miarowe oddechy?

Zdaniem Johna Cage'a „Cisza nie istnieje – wszystko jest muzyką”. Kompozytor ten stworzył utwór 4'33” (4 minuty 33 sekundy), który w całości składa się z pauz – oznaczających w zapisie nutowym, że w danym momencie nie grają żadne instrumenty.

W gronie rodziny wykonajcie ten sławny utwór, a 273 sekundy ciszy skłonią Was do rozmyślań. Posiadanie jakiegokolwiek instrumentu nie jest konieczne, choć z pewnością będzie Waszym „dobrze wyglądającym” atrybutem.

Satyr grający na flecie

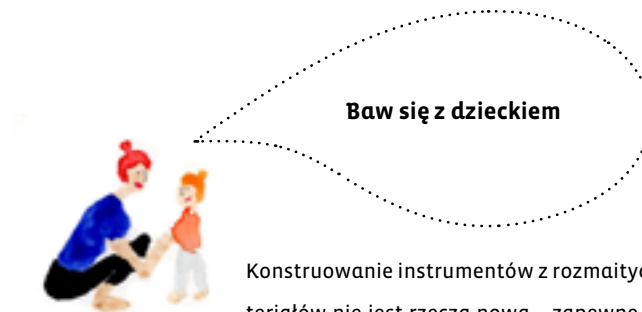
Jacob Jordaens
ok. 1620-1621 r.

NUTY W PÓŁNUTY
KOLEKCJA DŹWIĘKÓW

Przyjrzyj się obrazowi Jacoba Jordaensa, który był inspiracją do przeprowadzenia warsztatów pt. *Fiu fiu fiu! Satyr grający na flecie*.

Satyr, towarzysz Dionizosa, jest bóstwem kojarzonym z idylliczną, niezaprzeczalną naturą, ale także z nieokiełznaniem czy namiętnościami. Flet na którym gra (aulos), to instrument pasterzy, a zatem także faunów i satyrów. Muzyka instrumentów dętych: pierwotna, prosta, przynależna światu dionizyjskiemu, przeciwstawiana była muzyce „apolińskiej” – muzyce instrumentów strunowych, stawianej wyżej, bo uczonej.

Tematyka obrazów Jordaensa jest dość wąska, podobnie jak liczba jego modeli, których często wybierał spośród członków rodziny. Malarz podejmując ten sam temat (fauna można też obejrzeć w Nationalmuseum w Sztokholmie), nadawał mu inne ujęcie i stosował nowe efekty malarskie.

Baw się z dzieckiem

Konstruowanie instrumentów z rozmaitych materiałów nie jest rzeczą nową – zapewne każdy w dzieciństwie bębnił w garnki czy w wiadra. Spróbujcie tym razem wykonać flet z marchewki czy fujarkę ze słomek. Tworzenie w ten sposób instrumentów w domu jest świetnym pomysłem na wspólne spędzenie czasu.

A może założycie swój zespół muzyczny, grający na unikatowych, ręcznie wykonanych instrumentach?

**Krajobraz z miłosiernym
Samarytaninem**

Rembrandt
1638 r.

Muzeum Książąt
Czartoryskich w Krakowie

NUTY W PÓŁNUTY
KOLEKCJA DŹWIĘKÓW

W Galerii Obrazów na wystawie czasowej prezentowano obraz pt. *Krajobraz z miłosiernym Samarytaninem*.

Pejzażowe arcydzieło Rembrandta nawiązuje do przypowieści opisanej w Ewangelii Łukasza. Dzieło nie jest bezpośrednią ilustracją biblijnej historii, lecz jej interpretacją, osadzoną w dynamicznym krajobrazie.

Przypatrzyć się masywnemu i wijącemu się jak warkocz drzewu, finezyjnie malowanym krzewom oraz tworzącym krajobraz pagórkom. Zwrócić uwagę na to, co dzieje się w partii obrazu przedstawiającej niebo. W jakim kierunku biegną namalowane chmury? Jaką pogodę zwiastują? Czy to scena przed burzą czy po burzy? Zastanów się, jakie odgłosy docierają do postaci znajdujących się w krajobrazie. Co słyszy pędzący wozem bogacz, stojący pod drzewem myśliwy czy leżący na koniu Samarytanin?

Baw się z dzieckiem

Jak stworzyć dźwięk deszczu lub burzy nawet przy bezchmurnym niebie?

Wykonajcie wspólnie *rainmaker* (lub *rainstick*), czyli instrument perkusyjny inaczej zwany „kijem deszczowym”. Jak wskazuje nazwa, instrument ma imitować odgłos deszczu. Jak go wykonać?

Do papierowej tuby (np. po ręczniku kuchennym) wsypcie trochę kaszy. Zamknijcie ją z obu stron nienapompowanymi balonami. Przymocujcie je gumkami recepturkami. Potrząśnijcie tubą. Balony sprawią, że usłyszycie nie tylko szum deszczu (sypiącej się kaszy), ale uzyskacie też efekt stukających o parapet kropli (odgłos uderzania ziarenek o błonkę).

Kiedy Wasze deszczowe kije będą już gotowe, wymyślcie instrument imitujący odgłos grzmotów. Połączcie dźwięki instrumentów w burzowo-deszczową kompozycję.

Pejzaż z zamkiem na wzgórzu
Frederik de Moucheron
ok. 1660–1670 r.

NUTY W PÓŁNUTY
KOLEKCJA DŹWIĘKÓW

W Gabinetie Portretowym w Łazienkach Królewskich zobaczyć można obraz Moucheron, będący inspiracją warsztatu pt. *Hen hen! Pejzaż z zamkiem na wzgórzu*.

Kompozycja *Pejzażu z zamkiem na wzgórzu* nawiązuje do podobnych widoków autorstwa Jana Botha i jego naśladowcy Jana Hackaerta. Od tego drugiego Moucheron zaczerpnął motyw srebrzystych pni drzew – jedną z najbardziej charakterystycznych cech swojego malarstwa.

Moucheron malował krajobrazy bez postaci. Inny artysta, specjalista od figur, który razem z nim pracował nad obrazem, domalował sztafaż, czyli postacie ludzkie i zwierzęta, oraz dodatkowe motywy ożywiające kompozycję dzieła.

Baw się z dzieckiem

Do człowieka docierają różnego rodzaju dźwięki i bodźce z zewnątrz. Poszukajcie odgłosów natury w Waszym otoczeniu: śpiewu ptaków, szumu wiatru, szelestu liści. A może podczas górskiej wycieczki wsłuchacie się w szum strumyka czy potoku?

Aby zaobserwować jak dźwięki rozprzestrzeniają się w powietrzu i w wodzie, ale też w skałach, grotach czy lesie, krzyknijcie mocno: *Hen hen!*

Zobaczcie jak Wasz głos się zmienia w zależności od kierunku, w którym krzyczycie, jak przemienia się jego natężenie i barwa.

Burza na morzu
(Kochankowie nad
brzegiem morza)

Jan Porcellis
przed 1632 r.

W Galerii Obrazów znajduje się obraz *Burza na morzu*, będący inspiracją warsztatu pt. *Ahoj! Burza na morzu*.

Obraz cechuje nietypowy format i nokturnowy charakter. Przedstawia płynący pod holenderską banderą trójmasztowy statek, który wychodząc w morze, walczy z burzą. Jego zmagania obserwują z brzegu trzy pary kochanków. W niderlandzkiej literaturze poświęconej emblematyce miłosnej, żeglujący statek wystawiony na sztormy, zagrożenia i nieoczekiwane zmiany losu był alegorią miłości, która zawsze naznaczona jest niepewnością i ryzykiem.

Przypatrzyć się dynamicznej kompozycji obrazu. Skośnie namalowany statek i pieniające się grzywacze fale potęgują dramatyzm sceny. Statek staje się niejako metaforą ludzkiej duszy, a burza na morzu i towarzyszące jej katastrofy przypominają widzom o ich ludzkiej słabości i niezrównanej mocy bożej.

NUTY W PÓŁNUTY
KOLEKCJA DŹWIĘKÓW

Baw się z dzieckiem

Czy pamiętacie piosenki o żeglarsztwie zwane szantami?

Szanty powstałe na pokładach żaglowców, służyły często do synchronizacji pracy żeglarzy. Pełniły na tyle ważną funkcję organizacyjną, że na każdym jachcie znajdował się „szantymen” mobilizujący załogę do wspólnego wysiłku. Dzięki nim czynności ciężkie i mozolne wykonywane były o wiele sprawniej.

Warto kontynuować tę wspaniałą tradycję śpiewu przy pracy. Może spróbujcie nauczyć się dowolnej piosenki żeglarskiej i zaśpiewajcie ją, wykonując wspólnie obowiązki domowe?

**Kury z kurczętami,
bażant i pawie**

Melchior de Hondecoeter
II poł. XVII w.

NUTY W PÓŁNUTY
KOLEKCJA DŹWIĘKÓW

Przyjrzyj się obrazowi Hondecoetera z Gabientu Portretowego, który był inspiracją warsztatu pt. *Ko-ko-ko. Kury z kurczętami*.

Obrazy Hondecoetera cieszyły się wielką popularnością, ich dekoracyjne walory odpowiadały gustowi epoki. Malarz podziwiany był za mistrzostwo w odtwarzaniu kształtów i ruchu ptaków, faktur i detali upierzenia, a także za ekspresję i dramatyzm scen. W XIX wieku zyskał nawet przydomek „Rafała ptaków”.

Baw się z dzieckiem

Naśladowanie dźwięków zwierząt to wyśmienita zabawa, a onomatopeje to jedne z pierwszych wyrazów, których uczy się dzieci.

Oto garść propozycji:

- baran beczy (beczenie): *bee, bee!*
- bocian klekocze (klekot): *kle, kle!*
- dzięcioł stuka: *stuk-puk! puk, puk!*
- indyk gulgocze (gulgotanie): *gul, gul!*
- koń rży (rżenie): *ihaha!*
- kot mruczy (mruczenie): *mrrr!*
- kogut pieje (pianie): *kukuryku!*
- koza meczy (meczenie): *meee!*
- krowa muczy (muczenie): *muu!*
- kura gdacze (gdakanie): *ko, ko, ko!*
- osioł ryczy (ryczenie): *i-a, i-a! i-ha! i-ha-ha!*
- sowa pohukuje (pohukiwanie): *hu-hu, hu-hu!*
- świnia kwiczy (kwik): *kwi, kwi!*
- wąż syczy (syczenie): *sss!*
- wrona kracze (krakanie): *kra, kra!*
- żaba kumka (kumkanie): *kum, kum!*

Praczka
Gabriel Metsu
przed 1667 r.

NUTY W PÓŁNUTY
KOLEKCJA DŹWIĘKÓW

Przyjrzyj się wiszącemu w Gabiencie Portretowym obrazowi Gabriela Metsu, który był inspiracją warsztatu pt. *Chlust i plusk! Praczka*.

Jest to jeden z sześciu namalowanych przez tego malarza małych, rodzajowych obrazów z postaciami młodych kobiet – głównie służących. Wykonany został na desce o wymiarze nieco mniejszym niż kartka A4. Jest to bodaj najwcześniejsze przedstawienie piorącej kobiety w sztuce holenderskiej i subtelna pochwała życia domowego.

W czasie II wojny światowej obraz ten został wywieziony z Łazienek Królewskich przez Niemców. Po wojnie uznano go za zaginiony. Dzieło Metsu odnalazło się dopiero w 1993 roku na aukcji Sotheby's w Nowym Jorku. Do kolekcji Łazienek *Praczka* powróciła w 1994 roku, jako dar przekazany przez Victora Markowicza.

Baw się z dzieckiem

Najmłodsi chcą przede wszystkim się bawić i to dzięki zabawie najwięcej się uczą. Łatwo zaobserwować, że dzieci bardzo chętnie bawią się w „pomaganie мамie”, spontanicznie angażując się w wieszanie prania, wyjmowanie naczyń ze zmywarki czy nakrywanie do stołu.

Spróbujcie stworzyć orkiestrę dźwięków i hałasów towarzyszących domowym obowiązkom. Zatrudnijcie do zespołu mikser, odkurzacz, minutnik, pokrywki od garnków i inne przedmioty, które Was zainspirują.

**Portret Jacqueline
van Caestre**

Antoon van Dyck (?)
ok. 1618-1622

NUTY W PÓŁNUTY
KOLEKCJA DŹWIĘKÓW

W Galerii Obrazów podziwiać można portret Jacqueline van Caestre, będący inspiracją warsztatu pt. Szszszszelest... *Portret damy*.

W naszej kolekcji znajdują się dwa portrety autorstwa van Dycka, ukazujące Jeana-Charles'a de Cordes*, zamożnego koniuszego królewskiego, i jego żonę Jacqueline van Caestre. Na pierwszym z portretów widzimy mężczyznę w czarno-złotym stroju, z szablą u boku. Jacqueline, portretowana w ujęciu widocznym do kolan, była jego trzecią żoną. Prezentuje się w wystawnej sukni z kosztownym naszyjnikiem i koronkowym kołnierzem.

* Kliknij tu, żeby obejrzeć [portret Jeana-Charles'a de Cordesa](#)

Baw się z dzieckiem

Poszukajcie w domu przedmiotów, które szleszczą. Może będą to stare ortalionowe dresy, torebka foliowa albo zgnieciona kartka papieru? Spróbujcie stworzyć utwór z użyciem przedmiotów szleszczących, brzęczących lub świszczących.

A gdy wyjdziecie z dzieckiem na spacer, zatrzymajcie się od czasu do czasu i zaproponujcie posłuchanie wszystkich dźwięków, które umiecie rozpoznać. Nie chodzi tu tylko o te oczywiste. Słuchajcie szelestu liści, odgłosu wiatru i świstu opon przejeżdżających samochodów. Rozmawiajcie o różnych dźwiękach, takich jak „świszt”, „szelest”, „trzepot”, „bzyczenie” czy „wycie” – taka zabawa pomaga wzbogacić słownictwo.

**Wesołe towarzystwo
przy stole**

Christoffel van der Lamén
ok. 1635

NUTY W PÓŁNUTY
KOLEKCJA DŹWIĘKÓW

W Galerii Obrazów znajduje się obraz, będący inspiracją warsztatu pt. *Uhahahaha! Wesołe towarzystwo przy stole*. Przyjrzyj się przedstawionej tu scenie rodzajowej, ukazującej przedstawicieli klas wyższych. Scena rozgrywa się wokół stołu, przy którym zasiada towarzystwo. Uwagę przyciąga grający na lutni mężczyzna i zwracająca się w jego kierunku kobieta w wytwornych szatach. Widoczna w tle zamaskowana sylwetka mężczyzny sprawia, że beztroska i wesoła z pozoru scena nabiera niepokojącego charakteru.

Baw się z dzieckiem

Dźwięki wysokie, niskie, głośne, ciche... Jak powstają? Jaka jest ich wysokość? Jak je wytworzyć?

Z zestawu zwykłych butelek (lub kieliszków) zróbcie pełnowartościowy instrument muzyczny. Jak? Usiądźcie przy wspólnym stole. Ustawcie na nim butelki, które znajdziecie w domu. Przygotujcie też dzbanek z czystą wodą, farby plakatowe i pędzle. Do każdej umytej i oczyszczonej butelki nalejcie trochę wody. Zabarwijcie wodę w butelkach różnymi kolorami farb. Szukajcie dźwięków, uderzając w butelki łyżką stołową. Wsłuchajcie się w nietuzinkowe brzmienie waszego kolorowego, domowego instrumentu.

Pejzaż z białym koniem na tle pochmurnego nieba

Francesco Giuseppe Casanova
przed 1792

NUTY W PÓŁNUTY
KOLEKCJA DŹWIĘKÓW

W Gabinecie Portretowym znajduje się obraz, będący inspiracją warsztatu pt. *Ihahaaa! Pejzaż z białym koniem*.

W kolekcji Łazienek Królewskich znajduje się drugie dzieło Casanovy, *Pejzaż z krowami, owcami, chatą i ruiną**. Płótna te mają identyczne wymiary i podobną kompozycję. Na obu widzimy sylwetki zwierząt ukazanych na tle dużej partii nieba oraz płaski, rozległy krajobraz. Casanova operuje plamą, niemal nie używa konturu. Maluje w sposób szkicowy i spontaniczny.

Malarz ten zyskał sławę przede wszystkim jako autor obrazów batalistycznych.

*Kliknij tu, aby zobaczyć drugi [pejzaż Casanovy](#) z naszej kolekcji.

Baw się z dzieckiem

Czas na gimnastykę na galopującym koniu przy dźwiękach muzyki!

Przy akompaniamencie ulubionych, skocznych utworów kroczone unosząc wysoko kolana, podobnie jak koń. Chodźcie coraz szybciej, aż wreszcie biegnijcie. Następnie zwolnijcie i w końcu zatrzymajcie się.

Oprócz ruchu dodajcie też końskie odgłosy: rżenia, mlaskania, chrapania, parskania czy pochrząkiwania.

Obecnie w Pałacu na Wyspie eksponowanych jest ok. 140 obrazów z kolekcji Stanisława Augusta, które przetrwały okres zaborów i XX-wiecznych wojen. Wśród nich znajdują się tak wybitne dzieła jak „Praczką” Metsu czy „Satyr grający na flecie” Jordaensa, które stały się inspiracją do powstania niniejszego dźwiękowego przewodnika dla opiekunów z dziećmi.

Zachęcamy do poznania obrazów z łazienkowskiej kolekcji oraz do wykonania prostych dźwiękonaśladowczych ćwiczeń z dziećmi.

SPIS OBRAZÓW:

1. [Wnętrze wartowni z trębaczem](#)
Galeria Obrazów; Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie.
2. [Staruszka i chłopiec ze świecą](#)
Mała Galeria; Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie; depozyt Muzeum Narodowego w Warszawie.
3. [Satyr grający na flecie](#)
Galeria Obrazów; Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie.
4. [Krajobraz z miłosiernym Samarytaninem](#)
Wystawa czasowa pt. *Rembrandt w Łazienkach Królewskich* (maj 2019 r.), własność Muzeum Książąt Czartoryskich w Krakowie.
5. [Pejzaż z zamkiem na wzgórzu](#)
Gabinet Portretowy; Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie.
6. [Burza na morzu \(Kochankowie nad brzegiem morza\)](#)
Galeria Obrazów; Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie.
7. [Kury z kurczętami, bażant i pawie](#)
Gabinet Portretowy; Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie.
8. [Praczką](#)
Gabinet Portretowy; Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie.
9. [Portret Jacqueline van Caestre](#)
Galeria Obrazów; Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie.
10. [Wesołe towarzystwo przy stole](#)
Galeria Obrazów; Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie.
11. [Pejzaż z białym koniem na tle pochmurnego nieba](#)
Gabinet Portretowy; Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie.

Mecenas Muzeum:

Patron medialny warsztatów:

Znajdź nas:

Zamów newsletter: WWW.LAZIENKI-KROLEWSKIE.PL